

Promovimi i veprës së prof. Aleks Budës
"ALEKS BUDA – KUJTIME", ASHAK

Kolegë dhe miq të nderuar,

Jemi mbledhur sot këtu në mjediset e Akademisë së Shkencave dhe të Arteve të Kosovës për ta promovuar një botim të akademik Aleks Budës, shkencëtarit dhe personalitetit të shquar të gjysmës së dytë të shek. XX, i cili la gjurmë të thella në jetën shkencore, arsimore, intelektuale, kulturore dhe kombëtare në Shqipëri dhe në gjithë botën shqiptare. Vepra e këtij dijetari i kalon caqet e studimit të historisë shqiptare, të fazave dhe periudhave më të koklavitura të saj, veçanërisht të mesjetës së hershme, dhe bëhet pjesë e studimeve të gjera albanologjike - arkeologjike, gjuhësore, etnografike, kulturore, të artit mesjetar etj.

Me veprimtarinë e tij shkencore dhe kulturën e përgjithshme që posedonte, prof. Buda për kohën ishte i njohur edhe në suaza ndërkombëtare. Ishte anëtar i shumë forumeve shkencore dhe akademike rajonale dhe evropiane. Si figurë poliedrike, me njohjen e shumë gjuhëve të huaja, me paraqitjet e tij shkencore dhe intelektuale kudo jashtë vendit afirmoi albanologjinë, Shqipërinë dhe kombin shqiptar dhe rolin e tij në qytetërimin ballkanik dhe evropian.

Shquhej si organizator i jashtëzakonshëm i punës kërkimore-shkencore dhe në veçanti në organizimin e institucioneve shkencore e kulturore dhe në ngritjen e historianëve të rinj. E drejtoi me sukses institucionin më të lartë të dijeve, Akademinë e Shkencave të Shqipërisë, nga themelimi në vitin 1972 e deri në fund të jetës së tij në vitin 1993. Vepra e tij është botuar tashmë në disa vëllime në Tiranë.

Qarqet shkencore dhe intelektuale të Kosovës kishin një respekt të madh për prof. Aleks Budën jo vetëm si dijetar dhe personalitet me kulturë të gjerë, por edhe për paraqitjet e tij publike ndaj zhvillimeve politike në Kosovë dhe ndaj çështjes së Kosovës. Si polemist i mprehtë dhe i pakompromis me bartësit e pikëpamjeve antishkencore dhe antishqiptare, na kujtohet reagimi i tij me argumentimin shkencor ndaj shkrimeve të sllavistëve francezë në "Le Monde" të Parisit në vitin 1981 dhe ndaj librit "Ilirët dhe shqiptarët" të Akademisë Serbe të Shkencave dhe të Arteve në vitin 1985, ku shtrembëroheshin faktet historike e të tjera ndaj Kosovës dhe shqiptarëve.

Vepra e prof. Budës, me rezultate të qëndrueshme shkencore, mbetet pa dyshim burim reference për shumë anë të historisë sonë. Brezat, pa mëdyshje, do të jenë mirënjohës për trashëgiminë e tij në fushën e dijeve albanologjike dhe në afirmimin e rezultateve të tyre jashtë kufijve kombëtarë e ballkanikë. Kudo që gjendej dhe vepronte, pushtonte me butësinë, optimizmin dhe pamjen prej intelektual.

Për të gjitha këto arsye, Akademia e Shkencave dhe e Arteve e Kosovës, në serinë e veprave të traditës albanologjike, në vitin 2006 botoi një përmbledhje studimesh e trajtesash historiografike të prof. Budës në një vëllim prej 600 faqesh, me një tekst studimor si parathënie të akademik Rexhep Ismajlit. Sot po e përurojmë botimin e tij me titull "Aleks Buda – Kujtime", të publikuar nga Akademia e Shkencave të Shqipërisë dhe të përgatitur nga e bija e prof. Budës, dr. Tatjana Haxhimihali. Ky botim është një dëshmi e rrugës së bujshme shkencore, krijuese dhe jetësore të prof. Aleks Budës, si dhe e zhvillimit të institucioneve shkencore, arsimore dhe kulturore shqiptare, ku ai luajti një rol të rëndësishëm.

Për veprën do të flasim sekretari i Seksionit të Shkencave Shoqërore dhe Albanologjike të ASHSH, akad. Jorgo Bullo, Sekretar i Seksionit të Shkencave Shoqërore të ASHAK, prof. Jusuf Bajraktari, dhe dr. Tatjana Haxhimihali, e cila e ka përgatitur botimin.

Faleminderit!

Prishtinë, 5.06.2015.